

CRÒNICA D'UN CONGRÉS SOBRE L'ESCOLA PÚBLICA I EL PAPER DELS MRP

Hortència Grau i Juan. Membre del MRP del Camp de Tarragona i professora de l'IESP Vidal i Barraquer.

Durant els dies 5, 6, 7 i 8 de desembre es va celebrar a Torremolinos el 3r Congrés dels Moviments de Renovació Pedagògica de l'Estat, amb diversos objectius: 1) Reflexionar i aprofundir sobre la incidència socioeducativa del treball dels MRP, juntament amb altres moviments socials. 2) Dissenyar accions al voltant de l'alternativa d'Escola Pública, model defensat per diferents moviments socioeducatius. 3) Potenciar l'intercanvi d'experiències i opinions entre les persones i col·lectius que estan treballant per un canvi educatiu o social a favor del model d'Escola Pública.

El Congrés ha implicat un debat dins cada comunitat autònoma fins a desembocar en la seva fase final a Torremolinos; per tant, no es tractava d'aprovar finalment un document formal, sinó de promoure, en la mesura de les nostres possibilitats, un debat global sobre el sistema educatiu i la pràctica pedagògica. Aquest debat no ha de ser patrimoni només dels i de les ensenyants, perquè l'educació no només es cosa nostra; per tant, els Moviments de Renovació Pedagògica, organitzadors d'aquest Congrés, ens sentim part d'un procés més ampli de canvi social i cultural, i hem procurat la participació d'altres col·lectius de caràcter educatiu i d'altres moviments socials.

Horari i organització

El document base del Congrés constava de tres grans blocs:

1. Anàlisi del context.
2. Como fem possible l'escola pública avui.
3. Els MRP i altres moviments socials.

Les persones assistents, repartides en petits grups, vam discutir cada dia un dels blocs fins a les 6 de la tarda. Des d'aquesta hora fins a les 8 de la nit hi havia la presentació d'experiències relacionades amb el bloc, i de 8 a 9, d'experiències lliures.

El diumenge, dia 8, al matí es va celebrar el plenari, on es van presentar les conclusions dels diferents grups sobre cada bloc, així com diferents resolucions i manifestos.

Des de Catalunya vam presentar diferents experiències:

- Terrassa, ciutat intercultural.
- Àmbit de treball de la biblioteca al centre educatiu.
- El secretariat d'escola rural: un àmbit dels MRP's a Catalunya.
- L'escola sense fronteres.

- Terrassa a l'escola.
- Xarxa telemàtica. PAH. Grup de treball cooperatiu amb telemàtica.
- Conferència internacional de l'EARN.
- Interacció cultural.
- Primer Congrés de la Renovació Pedagògica de Catalunya.

Bloc I. Anàlisi del context

Aquest bloc era, d'entrada, poc atractiu i polèmic per la manera com el recollia el document base i per la situació sociopolítica i educativa del moment, les conseqüències de la qual són més sentides al territori MEC que a Catalunya.

El bloc estava dividit en tres apartats: 1. Context socioeconòmic, cultural i polític. 2. Les repercussions en el sistema educatiu de la pràctica pedagògica. 3. Línies d'actuació. Dels tres, l'últim era el més interessant, ja que es fan propostes concretes respecte a la societat, a l'escola, al professorat i a l'alumnat.

A causa de l'extensió del document base i de les conclusions aportades pels diferents grups, és impossible recollir-les en aquesta crònica; per tant, comentaré aquelles aportacions que em van semblar més interessants i les persones interessades poden consultar els documents a la seu del MRP.

Feta l'anàlisi del context, veiem que el marc legislatiu que tenim és, en alguns aspectes, el més avançat d'Europa, i que en el moment polític actual cal exigir el compliment dels aspectes més progressistes contemplats en lleis com la LODE i la LOGSE, com a estratègies de millora de l'escola pública, sense renunciar, per això, a la superació d'aspectes legislatius encara insuficients (cos únic d'ensenyants, representació paritària en els consells escolars...).

Considerar els centres escolars com a espais on encara és possible l'organització de la vida col·lectiva; possibilitar la vivència d'experiències de participació democràtica, de reflexió i formació col·lectives, d'implicació a través de la presa de decisions... segueixen sent estratègies bàsiques d'actuació dels MRP's.

Hem de treballar per arribar a un pacte social per l'educació i per l'escola pública, que ajudi a superar les contradiccions entre el paper jerarquitzant, seleccionador i competitiu de l'escola i el que hauria de ser la seva autèntica

M o v i m e n t s d e R e n o v a c i ó P e d a g ò g i c a

funció social; per tant, com a MRP's hem d'assumir la possibilitat de potenciar els models vàlids que ja existeixen en alguns centres públics i donar-los a conèixer entre el professorat.

Un altre repte que tenim pendent és la incorporació de les noves tecnologies des d'una perspectiva reflexiva i crítica. Com a MRP's no ens podem mantenir al marge de la nova societat telemàtica, donada la seva potencialitat educativa i la seva possible utilització com a element deshomogeneïtzador. Però al mateix temps hem de ser conscients dels nous tipus de control que es poden derivar de la seva utilització generalitzada.

Del bloc II. Com fem possible l'escola pública avui?

Cal destacar que aquest bloc va ser el que va despertar més interessos i un nivell de discussió més pragmàtic, no per això exempt d'un fort component ideològic implícit en el model d'escola pública que des dels moviments defensem.

Es va fer una anàlisi de la implantació del model d'escola pública que defensàvem des del II Congrés (Gandia, 1989) i de la implantació de la Reforma.

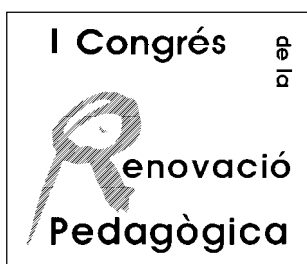
En els darrers anys el discurs neoliberal sobre qualitat i lliure elecció de centres ha aconseguit d'alguna manera legitimar la doble xarxa de centres (pública i privada) en base a criteris mercantilistes, de competència i lliure mercat. Això planteja el dilema que l'educació sigui un servei públic. Afavorir el debat sobre el significat d'allò que és públic i omplir-lo de contingut haurà de ser un objectiu prioritari del nostre treball.

Respecte de la implantació de la Reforma, la manca d'una Llei de finançament i la carència de recursos, constata-da contínuament des dels centres públics, ha determinat en part que el procés d'implantació no sigui satisfactori. Si sumem a això el desencant de un sector ampli del professorat, una formació que ha estat insuficient i poc adequada i no tenir en compte els diferents contextos i l'autonomia dels centres, el resultat és que s'aplica una reforma però es detecten pocs canvis en les pràctiques educatives.

També vam redefinir els trets d'identitat de l'escola pública que configuren el model que hem d'anar construint, mitjançant la reflexió i l'intercanvi d'experiències i afavorint el debat professional i social sobre el que significa una ensenyança pública de qualitat.

Es van consensuar deu trets definitoris del nostre model d'escola pública, i sobretot es va veure la necessitat, en l'actual context sociopolític, d'establir com a línia prioritària de treball dels MRP's l'aprofundiment en la democratització de l'escola. Això significa, per una part, assumir la participació real com a necessària i fomentar estratègies que la possibilitin i, per altra part, generar dinàmiques que permetin la interacció i la comunicació fluida, l'intercanvi d'idees i experiències entre les persones que integren la comunitat educativa i d'aquesta amb l'entorn.

Respecte a l'autonomia dels centres, cal estar amatents a alguns aspectes de les propostes d'autonomia econòmica (LOPEGCE) que poden donar lloc a situacions discriminatòries; d'altra banda, aquesta autonomia s'ha d'acompanyar d'un procés d'autoavaluació formativa i d'un control social.

**per aconseguir un ensenyament de qualitat,
els professionals de l'ensenyament
necessitem veure'ns!**

us esperem:
*cada dia de 16 a 20 h a la
Cooperativa Obrera
C/ Fortuny, 23. Tarragona.
Tel. 22 07 03
Apartat de Correus 690*

M o v i m e n t s d e R e n o v a c i ó P e d a g ò g i c a

Cal seguir insistint en la necessitat d'una avaluació interna dels centres en base als projectes de treball col·lectius, entenent-la com un instrument d'avenç i implicant tots els sectors de la comunitat educativa mitjançant un procés formador de reflexió col·lectiva i el disseny d'eines adaptades a les diferents realitats.

Es fa necessari avançar cap a un model de construcció social del currículum, vertebrat a l'entorn de les qüestions socials significatives, des d'una perspectiva global i integradora. Per això cal treballar en col·laboració amb altres moviments socials que estan oferint reflexions i alternatives vàlides (feminisme, ecologia, interculturalitat...).

En el nostre model defensem els projectes de formació permanent comuna en zones i internivells, una formació en el centre a partir de les experiències i necessitats de la pràctica que ens ha de portar a la reflexió teòrica. Una formació que esdevingui autoformació a través dels projectes col·lectius de centre i que, amb l'ajuda externa de la Universitat, permeti la construcció teòrica a partir de la realitat del centre.

Respecte a la planificació educativa, aquesta ha de fer-se des de les necessitats educatives de les zones i no des d'estaments centralitzats i criteris únicament economicistes. El Mapa Escolar ha de garantir que totes les zones disposin dels centres i recursos necessaris amb una atenció especial a les zones rurals i a les econòmicament deprimides, i per això cal escoltar els Consells Escolars de centre, municipals...

Bloc III. Situació actual del Moviments de Renovació Pedagògica

En un primer apartat d'aquest bloc es van recollir alguns elements característics de la situació actual dels MRP, elements bastant il·lustratius de les dificultats i de les possibles línies d'avenç d'aquests moviments socials.

D'entre aquests elements cal destacar que hi ha una gran disparitat entre els diferents moviments, la qual cosa es concreta en diferents aspectes com les activitats que proposen, les relacions amb l'Administració, el reconeixement dels altres moviments socials, etc. Els MRP's menys consolidats són els que tenen més dificultats a l'hora de plantejar alternatives als models clàssics d'actuacions.

Les dificultats per a incorporar el professorat als MRP estan provocant l'elaboració de noves estratègies per a donar cabuda a noves sensibilitats, incloses les del professorat novell, al mateix temps que ens porten a revisar el nostre model organitzatiu.

En un segon apartat vam tractar el tema de la renovació pedagògica en l'actualitat i de la relació dels MRP's amb altres moviments socials, i es van llançar propostes d'actuació.

La renovació pedagògica, l'entendem com a alternativa global, que planteja un nou model educatiu, que està immers en projectes culturals i comunitaris alternatius.

Des d'aquest concepte confluïm amb altres grups, associacions i moviments socials que comparteixen aquesta idea, incorporant la vessant social a l'anàlisi de les nostres teories i pràctiques educatives.

Apostem per projectes comuns, però tenint en compte que hem de prioritzar les àrees i formes de confluència.

Proposem:

- Recuperar la formació crítica i avanguardista, des d'una vessant pràctica i didàctica, no exempta d'anàlisi i reflexió sobre la mateixa pràctica, un estil de formació ben diferent a l'institucional i que ja tenim ben definit en els nostres documents.
- Actuar en els centres, fent-hi arribar les nostres propostes, provocant el debat i la reflexió, implicant-nos en la presa de decisions i atoavaluant la nostra tasca.
- Creació de pensament pedagògic, aspecte al qual no dediquem el temps suficient per la necessitat de solucionar problemes organitzatius i d'infraestructura. Per a fer-ho possible cal obrir el moviment a les noves aportacions, creant àmbits de treball que desenvolupin temàtiques concretes amb persones de dins o fora dels MRP, flexibilitzant així l'organització per fer possible la integració i l'acolliment.
- La relació amb la Universitat es considera necessària i convenient per aconseguir un aprofundiment en la reflexió sobre la pràctica i per poder influir, en la mesura de les nostres possibilitats, en alguns treballs i activitats universitàries, mitjançant la creació de grups mixtos de treball, plans conjunts de formació i investigació i innovació educativa.

Per finalitzar vam abordar el tema de l'organització dels MRP's, ja que la concepció de treballar en una xarxa de la Renovació Pedagògica comporta la necessitat de concretar formes més flexibles de vinculació i coordinació.

A través de la xarxa telemàtica podem afavorir la comunicació entre totes les persones vinculades a la renovació pedagògica, creant un fons documental d'intercanvi de materials i experiències dels diferents moviments.

Personalment, valoro positivament els dies festius –Puríssima, Constitució– esmerçats en la discussió de tots aquests punts. Però més enriquidora que la discussió va ser el coneixement de persones, que arreu de l'Estat, en condicions millors o pitjors que les nostres, comparteixen els nostres ideals, els nostres problemes i cerquen solucions, alternatives per a millorar l'escola, per a millorar-se, també, elles.

Mestres de llars d'infants, parvulistes, mestres de rural, professorat de l'ESO, d'FP, de la Universitat, mestres dels Centres de Professors, EAPs, etc. vam compartir quatre dies i moltes esperances: aquest saber que no estàs sola és un dels motors que ens empeny cap endavant.